

Miljöplan

för

Skellefteå Golfklubb

Inledning

Skellefteå Golfklubb bildades 1967. De första golfrundorna på Rönnbäckens golfbana spelades i augusti 1969 på sex provisoriska hål. I augusti 1971 invigdes officiellt banans första nio hål. Ytterligare nio hål var klara 1977.

Den 22 januari 1980 brann klubbhuset ned till grunden men ett nytt invigdes, efter ett intensivt arbete, i juni samma år.

Den 14 augusti 1993 invigdes ytterligare nio hål klara för spel och Rönnbäcken fick därmed tre slingor med nio hål, vilket också innebar att Rönnbäcken blev världens nordligaste 27-håls anläggning. I januari 2001 invigdes klubbens nya verkstad och maskinhall.

Under de senaste åren har miljöförbättrande åtgärder i syfte att minska energianvändningen gjorts. Det handlar bl.a. om förändrat uppvärmningssystem i klubbhuset, förändrad bevattningsanläggning och nyare maskinpark med lägre bränslebehov. Övriga miljöåtgärder såsom dokumentering av årlig växtnärsanvändning (gödsel) och främjande av biologisk mångfald genom anpassning till djurlivet vid ombyggnationer av dammar görs.

Under våren 2013 påbörjade klubben ett aktivt miljöarbete med visionen att erhålla golfens internationella miljöcertifiering (GEO).

Miljöpolicy

Skellefteå GK förespråkar ett förebyggande synsätt på miljöproblemen och en ansvarsfull egen verksamhet.

Alla ska hjälpas åt, såväl anställda som medlemmar, för att värna vår verksamhet och dess miljöpåverkan.

För oss innebär en miljömässigt hållbar och ansvarsfull verksamhet följande:

- Ett varsamt utnyttjande av våra naturtillgångar.
- En aktiv strävan att minimera miljöbelastningen innan den har skett snarare än att reagera på olämpliga och miljömässigt osunda beteenden och arbetsmetoder.

Vision och Huvudmål

Vision

Vår vision är att inom en rimlig framtid vara certifierad enligt Golf Environment Organisation ([GEO](#)), golfens internationella miljöcertifieringssystem.

Huvudmål 2016

- Att underhålla det ramverk som ger klubben förutsättningar att aktivt utveckla anläggningen i enlighet med vår miljöpolicy.
- Att arbeta vidare med att få klubbens medlemmar medvetna om klubbens miljöarbete och värdet med att värna miljön på vår anläggning.

Strategi

Skellefteå GK strävar efter att tillhandahålla en golfanläggning av hög standard, garantera ett hållbart nyttjande av naturresurser samt bidra till en hälsosam miljö. Det uppnås genom en långsiktig utveckling som tillgodoser våra behov idag utan att äventyra kommande generationers möjlighet att tillgodose sina behov.

Vi har valt att tillämpa de [övergripande miljömål](#) som SGF har identifierat och som är samlat inom följande grupper:

- **God bebyggd miljö och god hälsa**
- **Rika naturmiljöer och levande kulturlandskap**
- **Ingen övergödning samt giftfri miljö**
- **Grundvatten av god kvalitet**
- **Begränsad klimatpåverkan och frisk luft**

Strategi forts.

God bebyggd miljö

Golfanläggningen ska utgöra en god och hälsosam livsmiljö samt medverka till en god regional och global miljö. Natur- och kulturvärden ska tas till vara och utvecklas. Byggnader mm ska lokaliseras och utformas på ett miljöanpassat sätt och så att en långsiktig god hushållning med mark, vatten och andra resurser främjas.

Rika naturmiljöer och levande kulturlandskap

Sjöar och vattendrag på anläggningen ska vara ekologiskt hållbara och deras variationsrika livsmiljöer ska bevaras. Naturlig produktionsförmåga, biologisk mångfald, kulturmiljövärden samt landskapets ekologiska och vattenhushållande funktion ska bevaras.

Skogens och skogsmarkens värde för biologisk produktion ska skyddas samtidigt som den biologiska mångfalden bevaras samt kulturmiljövärden och sociala värden värnas.

Ingen övergödning samt giftfri miljö

Halterna av gödande ämnen i mark och vatten ska inte ha någon negativ inverkan på människors och djurs hälsa, förutsättningarna för biologisk mångfald eller möjligheterna till allsidig användning av mark och vatten.

Förekomsten av ämnen i miljön som har skapats på eller utvunnits av anläggningen ska inte hota människors hälsa eller den biologiska mångfalden.

Frisk luft och Begränsad klimatpåverkan

Luften ska vara så ren att människors hälsa samt djur, växter och kulturvärden inte skadas. Bidraget till halten av växthusgaser i atmosfären ska minimeras.

Ansvar och Rapportering

Verksamhetsområden	Ansvariga
1. Kontor	Klubbchef/VD, Mats Hallefors
2. Golfshop	Klubbchef/VD, Mats Hallefors
3. Restaurang	Klubbchef/VD, Mats Hallefors
4. Fastigheter	Ethel Söderström , Mats Hallefors
5. Banskötsel	Anders Järnmark, Boel Sandström
6. Verkstad, Maskiner	Anders Järnmark, Boel Sandström

Miljökommitté	
Mats Hallefors	Ordförande
Boel Sandström	Ledamot
Anders Järnmark	Ledamot
Göran Möller	Ledamot
Magnus Filipsson	Ledamot
Hans Clausén	adjungeras

För varje verksamhetsområde ska finnas en **Miljörapport**. Dessa dokument ska regelbundet uppdateras med information om nuläge, kort-och långsiktiga mål samt en lista med pågående och planerade aktiviteter.

Vår **Miljöplan** är det dokument som utåt sett ska visa status på vårt miljöarbete. Minst två gånger per år ska information från alla Miljörapporter sammanställas i Miljöplanen som sen publiceras.

Miljöpåverkande faktorer

Faktorer som har en direkt eller indirekt påverkan på miljön

Golfshop

- Inköpsrutiner för golfshopens produkter
- Elkonsumtion
- Hantering av avfall
- Beställningar och varutransporter

Kontor

- Inköpsrutiner för kontorsmateriel
- Elkonsumtion
- Hantering av avfall
- Utskick och beställningar
- Information om klubbens miljöarbete och miljömål

Restaurang

- Inköpsrutiner för miljömärkta och närproducerade råvaror och produkter.
- Elkonsumtion
- Hantering av avfall
- Beställningar och varutransporter

Verkstad

- Transporter
- Uppvärmning
- Kemiska växtskyddsmedel
- Hantering av avfall

Banskötsel

- Transporter
- Gödsel
- Kemiska växtskyddsmedel
- Inköp övriga förnödenheter (dress etc.)
- Vattenanvändning (energiåtgång)
- Hantering av avfall

Fastigheter

- Elkonsumtion. Uppvärmning, ventilation, belysning(inne/ute), motorvärmare
- Vattenanvändning (energiåtgång)
- Underhållsmaterial. Armaturer, ventilation, fläktar, färg, golv mm.

Följande sidor visar aktuella rapporter från respektive område.

Miljörappport - Kontor

Nuläge

Golfklubbens kontor handlägger klubbens löpande administrativa ärenden året runt. Det omfattar exempelvis medlemsadministration och information till klubbens medlemmar, hantering av in- och utgående fakturor och administration av löner för klubbens personal.

Hittills har inte något strukturerat miljöarbete gjorts utan de styrande faktorerna för kontorets verksamhet är effektivitet och kostnadsmedvetenhet. Den miljöhänsyn som är tagen har hittills byggts på personalens egen miljömedvetenhet där självklara åtgärder som att släcka lyset och stänga av maskiner innan man går hem naturligtvis redan görs.

Genom klubbens initiativ skapas nu en bättre struktur och ett mer miljöorienterat sätt att bedriva verksamheten. Det innebär att verksamheten styrs mer mot att arbeta på ett effektivt, kostnadsmedvetet sätt med hänsyn tagen till miljöpåverkan.

Mål - Kortsiktiga

- Skapa inköspolicy som ställer krav på miljömedvetenhet hos alla leverantörer
- Skapa rutiner för källsortering av avfall (papper, toner till skrivare, batterier, glödlampor, m m)
- Skapa miljömedvetenhet genom information till personalen om miljöåtgärder (inköp, avfall, elförbrukning)
- Information till spelare och gäster om klubbens miljöpolicy
- Information till gäster på naturcamping om miljöaspekter och avfallshantering
- Miljöinformation i samband med nybörjarkurser

Mål - Långsiktiga

- Inköp av miljömärkta datorer och skrivare (Energy star eller motsvarande)
- Övergång till e-Faktura för medlemsavgifter
- All information till medlemmar via digitala kanaler
- Premiering av miljövänliga förbättringsförslag

Miljörappport - Golfshop

Nuläge

Golfshopen drivs i egen regi av klubben och är säsonsöppen (maj – september). Golfshopen säljer golfprodukter och konfektion. Shopen tillhandahåller även klubbens reception och hanterar greenfee, golflektioner och försäljning av poletter till klubbens range.

Hittills har inte något strukturerat miljöarbete gjorts utan de styrande faktorerna för golfshopens verksamhet är effektivitet och kostnadsmedvetenhet samt att arbeta för en god lönsamhet.

Den miljöhänsyn som är tagen har hittills byggt på personalens egen miljömedvetenhet där självklara åtgärder som att släcka lyset och stänga av maskiner innan man går hem naturligtvis redan görs. Genom klubbens initiativ skapas nu en bättre struktur och ett mer miljöorienterat sätt att bedriva verksamheten. Det innebär att verksamheten styrs mer mot att arbeta på ett effektivt, kostnadsmedvetet sätt för att skapa god lönsamhet men även med hänsyn tagen till miljöpåverkan.

Hittills genomförda åtgärder är att tillämpa digitala scorekort och att källsortera kartong och brännbart material. Under 2014 kommer miljöarbetet att inriktas på att färdigställa de rutiner som hittills saknats samt att på ett mer aktivt sätt informera och tillämpa dessa rutiner.

Mål - Kortsiktiga

- Skapa inköspolicy som kravställer miljömedvetenhet hos alla leverantörer
- Skapa rutiner för källsortering av avfall (papper, toner till skrivare, batterier, glödlampor, m m)
- Skapa miljömedvetenhet genom information till personalen om miljöåtgärder (inköp, avfall, elförbrukning)
- Information till spelare och gäster om klubbens miljöpolicy på hemsida

Mål – Långsiktiga

- Skapa policy för att sälja miljövänliga produkter
- Samordna beställningar och varutransporter
- Inköp av miljömärkta datorer och skrivare (Energy star eller motsvarande)

Miljörappport - Restaurang

Nuläge

Restaurangen drivs på entreprenad i privat regi och är belägen i klubbhuset. Restaurangen håller samma säsongsöppettider som golfshopen. Hittills har ett visst mått av strukturerat miljöarbete gjorts vilket är en naturlig del av all restaurangverksamhet. Restaurangverksamhet i alla dess former lyder under förordningar gällande livsmedelshantering vilket även omfattar miljöaspekter. Den miljöhänsyn som är tagen har hittills byggts på de krav som ställs på restaurangverksamheten samt personalens egen miljömedvetenhet där självklara åtgärder som att släcka lyset och stänga av maskiner innan man går hem naturligtvis redan görs.

Genom klubbens initiativ skapas nu en bättre struktur och ett mer miljöorienterat sätt att bedriva verksamheten. Det innebär att verksamheten styrs mer mot att arbeta med hänsyn tagen till miljöpåverkan. Hittills genomförda åtgärder är:

- ✓ Källsortering av glas, kompostavfall, kartong, metall.
- ✓ Rutiner för att stänga av de elektroniska apparater som kan stängas av.
- ✓ Inköp av närproducerade råvaror och produkter där så är möjligt.
- ✓ Tillhandahåller endast "fair trade"-kaffe från Arvid Nordqvist.

Under 2014 kommer miljöarbetet att inriktas på att färdigställa de rutiner som hittills saknats samt att på ett mer aktivt sätt informera och tillämpa dessa rutiner.

Mål – Kortsiktiga

- Skapa inköspolicy som kravställer miljömedvetenhet hos alla leverantörer
- Skapa rutiner för källsortering av avfall (papper, toner till skrivare, batterier, glödlampor, m m)
- Skapa miljömedvetenhet genom information till personalen om miljöåtgärder (inköp, avfall, elförbrukning)

Mål – Långsiktiga

- Utbyte till mer energieffektiva köksmaskiner
- Servera endast miljövänlig mat
- Översyn av ytterligare möjligheter att nyttja närproducerade råvaror och produkter

Miljörappport - Banskötsel

Nuläge

Mineralgödsel och organiska gödselmedel används på banan. Använd mängd kväve, fosfor och kalium under 2013 är följande.

Yta	Kväve (N)	Fosfor (P)	Kalium (K)	Enhet
Green, foregreen, krage	2.1	0.2	2.4	Kg/100m ²
Fairway, driving range	60			Kg/hektar

Flytande gödselmedel till greener används för mer behovsanpassad gödselgiva. Det innebär mindre risk för växtnäringsförluster i och givan anpassas i högre grad till gräsets behov av växtnäring vid den specifika tidpunkten. Gödsling utförs vid marktemperaturer över +7°C, för att minimera risken för läckage.

Kemiska växtskyddsmedel används återhållsamt. Svampbekämpningsmedel används endast vid konstaterat angrepp, ingen bekämpning (i syfte att begränsa snömögel) sker på senhösten. Kemisk ogräsbekämpning utförs vid behov. All kemisk bekämpning sker efter kontakt och anmälan till kommunen.

Bevattnings av greener och tee sker vid behov, använd mängd vatten har minskat jämfört med tidigare, då man strävar efter att vattna ytorna mer sällan. Utbyte av bevattningssystem 2012 medförde bättre styrning av mängden vatten till de olika ytorna. Det resulterade i mindre åtgång av vatten och därmed lägre energiförbrukning.

Uppsamling och kompostering av gräsklipp resulterar i att det kommande år finns jordförbättringsmedel.

Separat el-mätning av alla förbrukningsställen; verkstad och klubbhus. Bevattningssystemets elförbrukning går på klubbhusets mätare.

Mål – Kortsiktiga

- Medvetandegöra för de anställda det effektivaste körsättet mellan olika delar av banan. Sträva efter att samköra vissa uppgifter.
- Effektivisera gödslingen genom en ökad nyttjandegrad av utlagd mängd växtnäring genom flytande gödsel.

Mål – Långsiktiga

- Vid nyinvesteringar av maskiner ska jämförelse av bränsleåtgång vara en viktig parameter att beakta.

Miljörapport – Verkstad/Maskiner

Nuläge

Transportfordon drivs av el, bensen och diesel. Klippare etc. drivs med diesel och spruttruck är bensindriven. Alkylat-bensen används till motorsågar, rök-sågar och trimmers.

Godkänt bekämpningsmedelsförråd finns i verkstaden. Bensen och oljor förvaras i låst container.

Lysrör, färgrester etc. transporteras till återvinningscentral (Solbacken, Skellefteå).

Brännbart avfall inom kommunens vanliga sophantering.

Plast, glas, metall sorteras av anställd personal och transporteras därefter till återvinningscentral.

Utvändig belysning har skymnings-automatik. Lågenergilampor används i lokalerna. Separat el-mätning av alla förbrukningsställen, verkstad respektive klubbhus.

Mål – Kortsiktiga

- Spolplatta för rengöring av maskiner
- Lägre bränsleåtgång genom tillsatsmedel
- Bättre tillvaratagande av oljespill i verkstad

Mål – Långsiktiga

- Minskad energiåtgång i maskinhall och personalutrymmen.
- Vid nyinvesteringar av maskiner ska bränsleåtgång vara en viktig parameter att beakta.

Miljörappport – Fastigheter

Fastighetskommittén ansvarar för underhåll och utveckling av områdets fastigheter.

Nuläge

Elanvändning Totalt

2013: 188 052 kWh
2014: 174 708 kWh
2015: 180 000 kWh

Uppvärmning

Äldre standard
Direktverkande el till största del.
Verkstad med golvvärme.
Viss komplettering med luft/luftvärmepumpar.
Vintersänkning av temperaturer manuellt, till +10°C för frostfritt i ytor som ej nyttjas, övriga ytor 20°C.

Vattenstatus, vattenprover

Djupborrad brunn, klor & radonhaltigt vatten
2013: Hög klorhalt
2014: Hög klorhalt
2015: Hög radon & klorhalt. (Åtgärdas 2016)

Ventilation

Äldre standard. Ingen styrning.
Frånluftsfläktar samt tilluftsventiler.
Vinter-stoppas manuellt i ytor som ej nyttjas.

Övrigt

Oljeavskiljare vid verkstad.

Belysning

Äldre standard, äldre armaturer
Ingen styrning, annat än manuella strömbrytare
Vissa ljuskällor bytta till lågenergi och LED, men bara undantagsfall och utan plan

Färg utvändigt

Falu rödfärg på många byggnader, Akrylatfärg på vissa.
Varierat skick och årtal.

Färg invändigt

Inomhusfärg i varierat skick och årtal

Golv

Linoleum-mattor, klinkergolv, betonggolv.

Mål – Kortsiktiga

- Skapa skriften rutin för temperaturinställning byggnadsvis, med sommar- och vinterinställning.
- Skapa skriften rutin för fläktstopp byggnadsvis, för vinterstopp och eventuellt helg/natt-stopp.
- Skapa skriften rutin för underhåll av belysning.
- Skapa rutin för underhåll av filter. Installera klorfilter & radonfilter.
- Skapa underhållsplaner för färg och golv

Mål – Långsiktiga

- **Uppvärmning:** Konvertera huvudbyggnader till vattenburen värme samt värmepump med borrhålskollektor
- **Ventilation:** Installera tidur för ventilationsstyrning med nattstopp/periodstopp/vinterstopp
- **Belysning:** Följa rutin för utbyte samt prioriteringslista för belysningsstyrning in- och utvändigt
- **Vatten:** Följa rutin för underhåll av klor & radonfilter
- **Färg utvändigt:** Följa underhållsplanen